

csak bizonyosfokú alkalmazkodás után használhatók fel a pedagógiában, azt bizonyítja, hogy az utóbbi nem több-kevesebb ügyességgel és célszerűséggel összszedett alkotórészek halmaza, hanem szervez alakulat, amelynek alaptevékenysége minden részében hatékonyan nyilvánul.

Ha a pedagógiának mint tudománynak a történetét kutatjuk, azt találjuk, hogy művelői közt nincs megegyezés a tudomány alapvetését és felépítését illetőleg. Elméletét különböző kiinduláspontokból indítják meg; bármelyik kutató munkáját nézzük, mindegyikben találunk hiányokat; a nevelés gyakorlata is távol áll ez elméletek ideális követelményeitől. Mindamellett ép ezekből az elméletekből alakult ki egy közös meggyőződés, hogy a pedagógia valami önálló dolog. Ez a meggyőződés biztosíthat bennünket arról, hogy a pedagógia mégis csak meg fog alakulni és elfoglalhatja a helyét a «kész» tudományok között.

*

A vizsgálatok kérdését tárgyalja a *Rein-féle Zeitschrift* 6. füzetében *Rudolf Pannwitz*. Megtartandónak véli az érettségi vizsgálatokat, mert egyetlen céljukat, a jók, az «érettek» kiválogatását nem mellőzhetjük. Evvel kapcsolatban általában óva int az elhamarkodott reformálástól. A gimnáziumtól minden támadás ellenére sem tagadhatjuk meg annak a megállapítását, hogy az értelemfejlés, a gondolkodni tanítás terén ér el eredményeket. Bárminő bírálattal illetik is működésének egyes részleteit, nem tudnak helyette jobbat ajánlani. Sőt a gimnázium megreformálása ellen szól az a körülmény is, hogy a mellette alakult iskolatípusok, reáliskolák, népiskolák, sőt az új német leányiskolák is erősen a gimnázium hatása alatt állanak.

*

A württembergi népiskolák felügyelete. Az 1909. aug. 17-i népiskolai törvény életbelépéséig (1910. ápr. 1.) a württembergi elemi és polgári iskolák felügyeletét teljesen az egyházak emberei végezték. Az új törvény a felügyeletnek három fokozatát állapítja meg: a helyi, kerületi és országos felügyeletet. A kerületi felügyelő hatáskörébe 120 osztály tartozik. Meglehető munkát ad egy embernek ezek felügyeletének ellátása, mert az adminisztratív ügyeket is teljesen egyedül kell intéznie. A törvény a következőkben szabja meg a kerületi felügyelő teendőit. Legalább egyszer évenként minden osztályt meglátogat. Az egyik félévben alapos vizsgálatot tart (előre megállapított napon az iskolai év vége felé), a másikban csak rövidebb látogatást végez. Ha a tanító természetben kapja lakását, a tanítói lakást is meg kell néznie és szükség esetén a hiányok pótlására bírnai fenntartó testületet. A tanítókkal négy gyűlést tart évente.